

PROGRAM WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY

*ZESPOŁU SZKÓŁ EKONOMICZNO -
GASTRONOMICZNYCH*

im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Cieszynie

„ W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem – o to, ażeby bardziej był , a nie tylko więcej miał ; aby więc poprzez wszystko , co ma , co posiada , umiał bardziej i pełniej być człowiekiem , to znaczy ,ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugim , ale i dla drugich „

Jan Paweł II

Przemówienie w UNESCO (2 czerwca 1980)

Podstawami prawnymi regulującymi istotę działań wychowawczych i profilaktycznych są:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (zwłaszcza art. 72);

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;

Konwencja o Prawach Dziecka art. 3, 19, 33;

Ustawy i rozporządzenia MEN (zwłaszcza Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej);

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591)

Karta Nauczyciela;

Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. Poz. 1249);

Rozporządzenie MEN z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2016 r. poz. 895);

„Wytyczne MEiN, MZ I GIS dla szkół podstawowych I ponadpodstawowych-tryb pełny stacjonarny”- zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiologiczną, w tym dotyczących pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19

Ponadto wykorzystano:

-Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „ Jak wspierać uczniów po roku epidemii?” Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki I zdrowia psychicznego”- sporządzony na zlecenie MEiN(oparty na wynikach badań wśród uczniów, rodziców, nauczycieli w okresie kwiecień 2020-styczeń 2021).

MISJA SZKOŁY

„ Szkoła jest fundamentem, na którym ma się oprzeć budowla życia”

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości. Uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako podstawy życia w społeczeństwie i w państwie. Szkoła zapewnia rozwój uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym. Jej zadaniem jest przeciwdziałanie pojawieniu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

Wprowadzenie

Koncepcje Zespołu Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Cieszynie tworzy: misja, cel wychowania oraz model absolwenta. Szkoła stwarza uczniom możliwości rozwoju w każdej sferze, a także twórczego działania i nabywania nowych umiejętności. W szkole działają liczne kółka zainteresowań rozwijające talenty uczniów stąd posiada również tytuł „ Szkoła odkrywania talentów”

Szkolny Program Wychowawczo -Profilaktyczny jest zintegrowany ze Statutem Szkolnym, zgodny z założeniami nowego prawa oświatowego i reformy podstawy programowej, szkolnym zestawem programów nauczania i wynika z założeń koncepcji pracy szkoły. Program ten powstał w oparciu o wnioski z przeprowadzonej diagnozy potrzeb wychowawczych i środowiskowych. Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny skierowany jest do wszystkich członków społeczności szkolnej: uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników administracji i obsługi oraz uwzględnia współpracę z organizacjami i instytucjami w środowisku lokalnym.

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE

Założeniem naszej szkoły jest przygotować ucznia do dalszej edukacji, lub pracy poprzez przygotowanie merytoryczne, ale także do ukształtowania umiejętności, które będą mu towarzyszyć przez całe dalsze życie.

Wszystkie podejmowane przedsięwzięcia profilaktyczne wynikają z diagnozy zapotrzebowania oraz uwzględniają aktywność całej społeczności lokalnej.

Wszyscy pracownicy i nauczyciele szkoły są równocześnie wychowawcami poprzez kształtowanie swojej osobowości oraz reprezentowaniu swoich zachowań.

Realizacji zaproponowanych treści i działań wychowawczo-profilaktycznych podejmują się wszyscy członkowie społeczności szkolnej, szczególnie wychowawcy i nauczyciele.

Działania wychowawczo-profilaktyczne prowadzone są na następujących poziomach: informacyjnym, edukacyjnym, wychowawczym i profilaktycznym wśród uczniów, nauczycieli, rodziców w zakresie wybranych obszarów.

Szkoła prowadzi działania wychowawcze i profilaktyczne w oparciu o akceptowany przez wszystkie podmioty system wartości: życie, zdrowie, tolerancja, szacunek do drugiego człowieka, miłość, patriotyzm, rozwój osobisty, odpowiedzialność, rozumność.

Trzon programu stanowi część wychowawcza, której obszary działań podlegają zmianie raz na etap kształcenia. W uzasadnionych przypadkach dokonuje się korekty na początku roku szkolnego.

Końcoworocznej ewaluacji podlega raz w roku obszar działań profilaktycznych programu, w tym działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii.

Założenia programu wychowawczo-profilaktycznego uwzględniono na wszystkich zajęciach szkolnych.

Program wychowawczo-profilaktyczny będzie uzupełniany propozycjami uczniów, rodziców i nauczycieli z uwzględnieniem priorytetów MEN i Kuratora Oświaty.

Niniejszy program corocznie zatwierdza Rada Pedagogiczna w porozumieniu z Radą Rodziców na początku roku szkolnego- po konsultacjach i naniesieniu odpowiednich poprawek.

I. MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY

Dążeniem naszej szkoły jest przygotować ucznia do dalszej edukacji lub pracy poprzez przygotowanie merytoryczne i ukształtowanie umiejętności, które pozwolą mu efektywnie funkcjonować w życiu społecznym oraz podejmować samodzielne decyzje w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój.

- posiada wiedzę i umiejętności określone programem szkoły w stopniu, na jaki pozwalają jego zdolności i predyspozycje;
- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności;
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi (np. COVID-19) i jest promotorem i wzorem zdrowego trybu życia;
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole
- zna własne możliwości, predyspozycje, talenty i wykorzystuje je dla samorealizacji;
- jest dojrzały, odpowiedzialny;
- posiada wysoką kulturę osobistą;
- ma dużą samoświadomość, poczucie własnej wartości i sprecyzowaną w znacznym stopniu hierarchię wartości.
- osiąga spójność w myśleniu i działaniu łączonych z kształtowaniem poczucia autonomii, wyznaczaniem realnych celów i ich osiągnięcie dzięki własnej aktywności;
- jest przedsiębiorczy i twórczy, pozytywnie nastawiony do życia, zmotywowany do działania, planuje własny rozwój, umiejący sprostać wymaganiom;
- aktywnie uczestniczy w życiu społecznym, w tym jego formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych, a także włącza się do działania na rzecz społeczności;
- buduje i podtrzymuje pozytywne relacje z ludźmi, rozumie ucznia innych, ich sposób myślenia i działa, tolerancyjny;
- konstruktywnie rozwiązuje konflikty, radzi sobie w sytuacjach trudnych i problemowych, podejmuje negocjacje i posiada umiejętności mediacji w trudnych sytuacjach;
- posiada umiejętność otwartego i jednoznacznego wyrażania swoich potrzeb, uczuć i opinii z zachowaniem szacunku do siebie oraz innych osób;
- przyjmuje postawę asertywną, ma poczucie empatii, wrażliwości, szacunku dla odmienności;

- patriota, jednostka świadoma własnej tożsamości narodowej, szanuje symbole narodowe, polskie tradycje;
- jest promotorem i wzorem zdrowego trybu życia;
- jest wrażliwy na krzywdę drugiego człowieka, służy pomocą potrzebującym;
- gotowy służyć pomocą i wsparciem młodszymi, słabszymi, niepełnosprawnymi;
- radzi sobie na współczesnym rynku pracy także europejskim;

II. STRATEGIA WYCHOWAWCZA SZKOŁY

2.1 Priorytety pracy wychowawczej szkoły

Wszystkie cele i zadania wychowawcze znajdują swoje odzwierciedlenie w programach wychowawczych poszczególnych klas, a priorytety pracy wychowawczej określono na podstawie diagnozy sytuacji wychowawczej uczniów. Szczególny nacisk kładziony jest na następujące zagadnienia.

Cel główny wychowania: Rozwój i osiągnięcie przez wychowanka pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej duchowej.

Cel szczegółowy:

Wykształcić postawy prospołeczne i prozdrowotne umożliwiające uczniom późniejsze, prawidłowe funkcjonowanie w świecie.

Wykształcić umiejętność brania za siebie odpowiedzialności za efekty swojego postępowania, umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami oraz konstruktywnego rozwiązywania problemów.

Wykształcić motywację, ciekawość siebie i świata jako klucz do pracy nad sobą, odkrywania osobistych możliwości i deficytów.

Wykształcić umiejętności, postawy, zachowania, niezbędne do przygotowania się do życia w rodzinie, w pracy, społeczności lokalnej oraz całym demokratycznym państwie.

Wspomóc w poznawaniu wartości i kształtowaniu umiejętności wnikania w istotę wartości, ich znaczenia w życiu człowieka oraz w wartościowaniu rzeczy i zjawisk w aspekcie aksjologicznym.

Ukształtować wychowanka reprezentującego właściwą postawę patriotyczną, moralną, dbającego o właściwy rozwój duchowy.

Wspomóc w kształtowaniu dalszej ścieżki kształcenia.

2.2 Cele i zadania wychowawcze

WYCHOWANIE DO WARTOŚCI

1. Wspomaganie wychowanków w poznawaniu wartości na lekcjach, zorganizowanych zajęciach pozalekcyjnych.
2. Motywowanie wychowanków do wolnego wyboru właściwych wartości.
3. Wspomaganie wychowanków w urzeczywistnianiu wartości i budowaniu właściwych struktur hierarchicznych.
4. Inspirowanie wychowanków do działań animacyjnych w środowisku społecznym w celu budowania świata wartości w coraz szerszych kręgach społecznych.

TWORZENIE BEZPIECZNYCH WARUNKÓW DO FUNKCJONOWANIA UCZNIĄ W SZKOLE

1. Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli (zajęcia integracyjne, imprezy organizowane przez Samorząd Szkolny).
2. Stworzenie warunków do właściwej adaptacji uczniów klas pierwszych oraz zapewnienie wszystkim uczniom (w tym uczniom ze SPE) optymalnych warunków funkcjonowania w szkole (piknik integracyjny, uczestnictwo w różnych akcjach organizowanych przez samorząd uczniowski).
3. Zapewnienie poczucie bezpieczeństwa- zewnętrznego związanego z przebywaniem w szkole i najbliższym otoczeniu i wewnętrznego związanego z dobrym samopoczuciem/akceptacja, uznanie, szacunek, pomoc.
4. Kształtowanie wśród uczniów postaw sprzyjających bezpieczeństwu oraz respektowanie norm społecznych (lekcja prawa i obowiązki uczniów ZSEG).

KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH OBYWATELSKICH I PATRIOTYCZNYCH

1. Poznanie praw obywatelskich, praw i obowiązków ucznia wynikających z dokumentów szkoły i prawa oświatowego,
2. Udział uczniów i nauczycieli w lokalnych uroczystościach państwowych i religijnych,
3. Wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji narodowych
4. Przygotowanie i udział młodzieży i nauczycieli w obchodach szkolnych uroczystości i świąt,
5. Otwarcie uczniów na współpracę z organizacjami działającymi na rzecz środowiska szkolnego i społeczności lokalnej.

6. Kształtowanie kompetencji społecznych i obywatelskich poprzez propagowanie idei **wolontariatu** (czytanie bajek dla dzieci, integracja z domem pomocy społecznej w Cieszynie)

7. Kształtowanie umiejętności skutecznej komunikacji.

KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROZDROWOTNYCH I PRORODZINNYCH

1. Propagowanie profilaktyki zdrowotnej- ochrona zdrowia i jego promocja na lekcjach, podczas różnych konkursów, olimpiad, akcji, kampanii np. „Żyj bez uzależnień”.

2. Propagowanie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas epidemii COVID-19 i innych chorób zakaźnych.

3. Propagowanie aktywności ruchowej, udział w rajdach i wycieczkach, kołach zainteresowań.

4. Realizacja wychowania do życia w rodzinie.

5. Kształtowanie postaw etycznych i rozwijanie wrażliwości moralnej.

6. Formułowanie pozytywnego stosunku do życia swojego, innych, przyszłego- nienarodzonego.

7. Kształtowanie pozytywnego stosunku do życia w rodzinie pierwotnej i w przyszłości prokreacyjnej.

KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROEKOLOGICZNYCH

1. Kształtowanie poczucia obowiązku ochrony środowiska przed degradacją poprzez udział w akcji Sprzątanie Świata.

2. Ukazanie wpływu urbanizacji i uprzemysłowienia na środowisko i zdrowie człowieka,

3. Inicjowanie działań proekologicznych.

4. Wycieczki przedmiotowe.

5. Aktywny udział w konkursach, olimpiadach, akcjach lokalnych i o zasięgu regionalnym bądź ogólnokrajowym.

EDUKACJA INFORMATYCZNA

1. Rozwijanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji oraz swobodnego

poruszania się w „świecie” technologii informacyjnej.

2. Przygotowanie do świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w internecie.

3. Przygotowanie uczniów do krytycznej analizy informacji oraz bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej.

EDUKACJA KULTURALNA

1. Rozbudzanie zainteresowań światem kultury oraz przygotowanie do czynnego w nim uczestnictwa(muzea, sympozja, galerie, wystawy, przedstawienia teatralne, koncerty).
2. Stwarzanie okazji do bezpośredniego kontaktu z dobrami kultury regionalnej, narodowej i światowej.
3. Stwarzanie okazji do zdobywania wiedzy z zakresu kultury słowa, zachowania w codziennym życiu.
4. Uwrażliwianie na wartości ponadczasowe postępu cywilizacyjnego i technicznego.
5. Ukazywanie ciągłości rozwoju kultury i trwałości ludzkich osiągnięć oraz powiązań aktualnych wydarzeń z przeszłością.
6. Rozwijanie osobistych zdolności i zainteresowań jako sposób na zagospodarowanie czasu wolnego(udział w różnych formach spędzania czasu wolnego organizowanego w naszej szkole).
7. Upowszechnienie czytelnictwa i kompetencji czytelniczych.

EDUKACJA EUROPEJSKA

1. Poznawanie kultury europejskiej poprzez udział w różnego rodzaju projektach EFS, Działaj Lokalnie, EUKLIDES, COMENIUS - Partnerskie Projekty Szkół.
2. Pobudzanie młodzieży do uczestniczenia w różnego rodzaju projektach.
3. Przygotowywanie młodego człowieka do życia w społeczeństwie demokratycznym, którego członkowie umieją przestrzegać praw człowieka, akceptują odmienność i potrafią funkcjonować we wspólnej Europie.

PLANOWANIE KARIERY EDUKACYJNEJ I ZAWODOWEJ UCZNI

Współpraca z PPP, Urzędem Pracy, uczelniami w zakresie przygotowania uczniów do aktywnego poszukiwania pracy, wyboru uczelni.

Zapoznanie uczniów z metodami poszukiwania pracy i przygotowania niezbędnych dokumentów- poradnictwo grupowe i indywidualne.

Udział w różnych ogólnopolskich programach „Świadomie wybieram przyszłość, „Tydzień Kariery Zawodowej”.

Udział uczniów w prelekcjach, warsztatach, targach, dniach otwartych drzwi z zakresu preorientacji zawodowej.

W bieżącym roku szkolnym najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- wzbudzenie przynależności do grupy;
- odbudowanie i umacnianie u uczniów prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej w szkole, klasie (reintegracja);
- utrwalenie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas epidemii COVID-19;
- stwarzanie okazji do zdobywania wiedzy z zakresu kultury słowa, zachowania w codziennym życiu;
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej;
- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

II. ANALIZA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ SZKOŁY

Szkoła systematycznie monitoruje sytuację wychowawczą oraz reaguje na pojawiające się problemy. Na bieżąco diagnozuje się ich przyczyny, podejmując działania zmierzające do zniwelowania ich występowania.

2.1. Diagnoza dokonuje się w oparciu o:

Analizę dokumentacji szkolnej (teczki indywidualne uczniów, teczki tematyczne, dziennik pedagoga, analizę sytuacji wychowawczej klas, analizę frekwencji uczniów, dokumentacja dyrektora szkoły, diagnozy szkolne i klasowe (opracowania wychowawcy klasy na początku roku szkolnego w klasach I, na koniec roku szkolnego w klasach I,II, III) dokumentacja lub opis indywidualnych zachowań uczniów);

- obserwację zachowania uczniów w sytuacjach typowo szkolnych i pozalekcyjnych;
- rozmowy indywidualne z uczniami, nauczycielami i rodzicami;
- konsultacje z dyrektorem szkoły;
- zajęcia profilaktyczne w klasach (warsztaty, pogadanki);
- ankiety dla uczniów i wychowawców uwzględniające sytuację szkolną i domową ucznia;
- obserwacja uczniów podczas zajęć profilaktycznych w klasach;
- badania i obserwacje postaw prozdrowotnych (uzależnienia behawioralne i od środków psychoaktywnych);
- badanie i obserwacje klimatu w szkole;
- ewaluację programu wychowawczo- profilaktyczny (uwzględnia się wnioski);

- ocenę stwarzanych przez szkołę warunków pracy i wypoczynku;
- opinię uczniów wyrażanych m.in. przez członków Samorządu Uczniowskiego.

2.2 Diagnoza potwierdza wstępnie założone obszary zagrożeń występujące w naszej szkole.

- coraz częściej zauważa się zaburzenia zdrowia psychicznego, zachowania i emocji: depresja, lęki, fobie, zaburzenia jedzenia, zaburzenia psychosomatyczne, próby samobójcze, okaleczenia itp;
- nie wszyscy uczniowie widzą zagrożenia płynące z eksperymentowania z różnego typu używkami/alkohol, narkotyki, nikotyną, dopalacze;
- młodzież w dalszym ciągu nie zauważa zagrożenia płynącego z niewłaściwego używania internetu (hejtowanie, włamywanie się do kąt- przestępstwa w sieci);
- u wielu uczniów można zauważyć niechęć i brak motywacji do realizacji programu nauczania również podczas nauczania na odległość;
- wielu młodych nie jest zadowolona ze swojego wyglądu, zdrowia, charakteru, relacji z rodzicami;
- bez względu na wiek uczniów spotykamy się z nieśmiałością lub nadmierną pewnością siebie co mocno zaburza relacje rówieśnicze, a także społeczne;
- problemem jest też brak umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, eliminowaniem przykrych napięć, zdrowym rozładowaniem stresu;
- część młodzieży wagaruje i ucieka z poszczególnych zajęć, co wpływa na osiągnięte wyniki w nauce, czasami wpływa to również na rezygnację ze szkoły;
- zdarza się , iż uczniowie nie przestrzegają zasad, norm i Statutu Szkoły.

2.3 Identyfikacja sukcesów wychowawczych i profilaktycznych

Młodzież chętnie uczestniczy w zajęciach profilaktycznych, happeningach, warsztatach, koncertach (jest zaangażowana w działania zmierzające do poprawy zachowania i zmiany postaw). Uczniowie aktywnie uczestniczą w Olimpiadzie wiedzy o zdrowiu psychicznym, tym samym podnosząc swoją świadomość w zakresie zdrowia psychicznego i radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Uczniowie widzą potrzebę uczestnictwa w programach profilaktycznych oraz w lekcjach o charakterze profilaktycznym.

III. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

DYREKTOR:

- tworzy klimat w szkole;
- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole;
- dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły;
- inicjuje i monitoruje pracę nauczycieli, specjalistów zatrudnionych w szkole , w zakresie wychowania i profilaktyki;
- współpracuje z instytucjami lokalnymi wspomagającymi działania szkoły.

NAUCZYCIELE :

- pracują nad budowaniem pozytywnych relacji wychowawczych opartych na zaufaniu nauczyciel – uczeń, uczeń – nauczyciel, rodzic -wychowawca, rodzic-nauczyciel;
- kształtują uczniów twórczych, kreatywnych i zdolnych do sterowania własnym kształceniem;
- rozwijają zdolności umożliwiające rozumienie przez uczniów otaczającego go świata oraz umiejętności komunikacyjne;
- reprezentują wzorce konstruktywnego stylu życia i relacji z ludźmi;
- ciągle aktualizują wiedzę na temat wychowania i profilaktyki; biorąc udział w różnych formach doskonalenia (dobrowolne uczestniczenie w programach rozwoju osobowego i profesjonalnego);
- uczą samodzielności, twórczego myślenia i działania, współdziałania w zespole, motywacji do poszukiwania nowych rozwiązań, wyszukiwania im potrzebnych informacji, porządkowania ich oraz rozwiązywania problemów.

WYCHOWAWCA KLASY:

- tworzy odpowiedni klimat w klasie do rozwoju zdrowia fizycznego i psychicznego uczniów;
- diagnozuje potrzeby wychowawcze uczniów swojej klasy oraz rozpoznaje sytuacje wychowawczą klasy (zagrożenia, uzależnienia, przejawy patologii);
- bierze udział w pracach Zespołu wychowawców oraz w pracy zespołów d/s pomocy psychologiczno-pedagogiczne;
- motywuje ucznia do nauki oraz stwarza warunki do samorealizacji;
- rozwija umiejętności służące rozumieniu wychowanka i okazywaniu mu zrozumienia;

-rozwija umiejętności służące zapewnianiu wychowankowi komfortu potrzebne do budowania poczucia bezpieczeństwa;

-rozwijają umiejętności sprzyjające pozytywnemu działaniu wychowanka i wprowadzaniu przez niego zmian w swoim zachowaniu;

-realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programowe programu wychowawczego szkoły;

-nadzorują pomoc psychologiczno-pedagogiczną w swojej klasie.

SZKOLNI SPECJALIŚCI (PEDAGODZY, DORADCA ZAWODOWY, TERAPEUTA PEDAGOGICZNY)

-rozwijają kompetencje w zakresie wychowania i profilaktyki;

-kształtują umiejętności współpracy z nauczycielami, uczniami, rodzicami i zewnętrznymi specjalistami;

-dostarczają konstruktywnych wzorców funkcjonowania intrapsychniczego, interpersonalnego i społecznego;

-dobrowolnie uczestniczą w działaniach samo doskonalących oraz propagowaniu idei zdrowego wychowania i profilaktyki.

BIBLIOTEKA SZKOLNA

-gromadzi i udostępnia materiały metodyczne z zakresu problematyki wychowawczo- profilaktycznej,;

-udostępnia materiały z zakresu doradztwa zawodowego.

RODZICE

-współpracują ze szkołą w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych oraz dobrowolnie angażują się w proponowane przedsięwzięcia;

-współpracują z wychowawcą oraz pedagogiem zdobywając wiedzę dotyczącą zagrożeń i możliwości przeciwdziałania im;

-uczestniczą w ankietach i sondażach;

-wspierają działania innowacyjne szkoły poprzez własną pracę i pomoc materialną.

PRACOWNICY NIEPEDAGOGICZNI

-reagują na przejawy negatywnych zachowań i informują o tym wychowawcę klasy;

-wspomagają nauczycieli w realizowaniu działań wychowawczo –profilaktycznych.

SZKOŁA W ZAKRESIE DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH WSPÓŁPRACUJE Z:

1. Współpraca z młodzieżową Radą Miasta w Cieszynie,
2. PPP, Policją Strażą Miejską, organizacjami pozarządowymi, M/GOPS-ami,
3. Sądem Rejonowym, Starostwem Powiatowym, Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, Bursami, Centrum Profilaktyki, Edukacji i Terapii KONTAKT,
4. Pedagogami szkolnymi szkół ponadgimnazjalnych,
5. Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Cieszynie,
6. Wyższą Szkołą Biznesu i Zarządzania w Cieszynie.

METODY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

-wprowadzanie przez wszystkich nauczycieli do tematyki swoich przedmiotów elementów programu wychowawczego-profilaktycznego;

-współpraca nauczycieli z pedagogiem. Stworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych (koła zainteresowań, zajęcia sportowe, organizowanie imprez okolicznościowych);

-zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie szkoły poprzez sprawnie działający system interwencji oraz monitoringu;

-udział w imprezach, konkursach pozaszkolnych;

-organizowanie zajęć o charakterze profilaktycznym;

- organizowanie imprez integracyjnych z udziałem uczniów, nauczycieli;

- praca z rodziną ucznia, konsultacje, porady, warsztaty dla rodziców. Wspieranie i aktywizowanie samorządu uczniowskiego i całego środowiska uczniowskiego;

-udział w debatach, dyskusjach, wykładach, prelekcjach, warsztatach;

-warsztaty integrujące zespół klasowy, rozwijające kompetencje społeczne;

-angażowanie uczniów ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka do aktywnego uczestniczenia w przygotowaniu imprez i uroczystości szkolnych.

IV. CELE I ZADANIA PROFILAKTYCZNE

4.1 Wprowadzenie działań profilaktycznych w Zespole szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Cieszynie jest podyktowane wiedzą na temat zagrożeń dla prawidłowego rozwoju uczniów, tkwiących zarówno w środowisku szkolnym jak i środowisku lokalnym czy nawet w szerokich kręgach społecznych

4.2 Podstawowym celem wszelkich działań o charakterze profilaktycznym jest przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych.

4.3 W roku szkolnym 2021/2022 szczególnej uwadze poddany zostanie obszar związany z :

TWORZENIEM BEZPIECZNYCH WARUNKÓW I SPRZYJAJĄCEGO KLIMATU DO FUNKCJONOWANIA UCZNIĄ W SZKOLE (CEL GŁÓWNY)

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- a. wykształcić w uczniach umiejętności, postawy, niezbędne do bezpiecznego korzystania z internetu;
- b. wykształcić w uczniach postawę prozdrowotną niezbędną do przestrzegania bezpieczeństwa i higieny życia;
- c. rozwijać i wzmacniać umiejętności psychologiczne i społeczne uczniów;
- d. profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych i behawioralnych.

4.4 Wszelkie działania podyktowane są wcześniejszą diagnozą czynników ryzyka i czynników chroniących oraz ewaluacją programu wychowawczo-profilaktycznego.

4.5 W swych działaniach szkoła koncentruje się na:

- a. **profilaktyce uniwersalnej**- skierowanej do wszystkich uczniów bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych;
- b. **profilaktyce selektywnej**-ukierunkowanej na grupę uczniów zwiększonego ryzyka.

4.6 Cele i zadania profilaktyczne przedstawia: **Tabela nr 1.**

4.7 Treści wychowawczo-profilaktyczne realizowane w poszczególnych klasach od I-V technikum oraz szkoły branżowej I i II stopnia zawiera: **Załącznik nr 1.**

V EWALUACJA PROGRAMU

5.1 Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

5.2 Oceny efektów realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego dokonuje się:

- w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej -podsumowującej pracę końcoworoczną;
- w trakcie posiedzeń zespołów przedmiotowych i zespołu wychowawczego.(wypowiedzi nauczycieli);
- analiza trudnych przypadków wychowawczych, podejmowanych działań zaradczych i postępów w tym zakresie;
- każdorazowo po zorganizowanych akcjach, warsztatach, prelekcjach, happeningach, imprezach- jako ocena uczniów i nauczycieli. W rozmowie kierowanej z nauczycielami, wychowawcami.

5.3 Ocenie poddane są następujące elementy:

- sprawozdanie realizacji planów pracy zespołów przedmiotowych, planu pracy pedagoga , dokumenty z realizacji działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi, sprawozdanie z ewaluacji wewnętrznej w zakresie wybranych obszarów;
- przewiduje się także ocenę wybranych obszarów przez zasięgnięcie opinii uczniów, nauczycieli i rodziców, sporządzając wnioski do dalszej pracy.

Program opracowała Rada Pedagogiczna przy Zespole szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Cieszynie we współpracy z Samorządem Szkolnym i Radą Rodziców.

Program został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej dnia, 13 września 2021 r.

Załącznik nr. 1

Treści wychowawczo-profilaktyczne realizowane w klasach I –V technikum oraz szkoły branżowej I i II stopnia

KLASA I

Zdobycie umiejętności dostrzegania różnic związanych ze sposobem reagowania na stres.

Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć.

Rozwijanie umiejętności planowania własnego rozwoju oraz dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych .

Doskonalenie umiejętności planowania, organizowania i oceniania własnego uczenia się, planowania przyszłości oraz wyznaczania celów i ich realizacji.

Utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń zdrowia fizycznego.

Doskonalenie umiejętności dbania o zdrowie poprzez aktywność fizyczną.

Rozwijanie postawy pro-aktywnej (przejmując inicjatywę i odpowiedzialność przez ucznia za swoje działania i decyzje).

Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji i ich rozumienia.

Rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła zainteresowań, wolontariat, akcje charytatywne itp.).

Kształtowanie postaw prospołecznych .

Rozwijanie pozytywnego systemu wartości.

Budowanie w klasie bezpiecznego środowiska poprzez działania integracyjne.

Rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów

Wdrażanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań i dziedzin życia szkoły.

Rozwijanie umiejętności realizacji własnych celów w oparciu o rzetelną pracę oraz uczciwość.

Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii, a także samodzielności

Rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur oraz ich wkładu w rozwój cywilizacji.

Rozwijanie świadomości istnienia potrzeby wspólnego działania na rzecz innych .

Rozwijanie postaw aprobujących abstynencję , unikanie substancji psychoaktywnych w wymiarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) , behawioralnym (nie używanie substancji psychoaktywnych)

Dostrzeganie wyzwań oraz zagrożeń związanych z pełnieniem nowych ról społecznych.

Kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom seksualnym oraz związanych z nimi problemów.

Utrwalanie informacji o bezpiecznych zachowaniach podczas korzystania z portali społecznościowych oraz metodach przeciwdziałania cyberprzemocy.

KLASA II

Rozwijanie umiejętności stosowania w praktyce strategii radzenia sobie ze stresem.

Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą, a także traumatycznym doświadczeniem.

Doskonalenie umiejętności asertywnych w relacjach z innymi.

Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie , a także u osób w swoim otoczeniu.

Doskonalenie umiejętności organizowania zajęć oraz prawidłowego zarządzania czasem.

Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej.

Rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli, a także panowania nad emocjami.

Doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron.

Kształtowanie pozytywnego poczucia własnej wartości

Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji oraz zrozumieniu.

Rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej, niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska.

Rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych oraz lokalnych.

Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji towarzyszących innym oraz umiejętnego reagowania.

Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia.

Rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz postaw.

Rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia

Rozwijanie aktywnej postawy w obliczu trudnych życiowych problemów.

Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) oraz manipulacji polityczno- - gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.).

Rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak radzenie sobie ze stresem, poszukiwanie pomocy.

Rozwiązywanie konfliktów i przewidywanie konsekwencji własnych działań.

Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów internetu oraz mediów społecznościowych.

KLASA III

Rozwijanie zdolności do szukania powiązań między indywidualnym potencjałem a planowaną w przyszłości pracą.

Kształtowanie świadomości własnych ograniczeń oraz potrzeby ciągłego rozwoju.

Rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego.

Doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem.

Wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń psychofizycznych w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania, zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych.

Dążenie do zmiany zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu lub zmianę zachowań ryzykownych na prozdrowotne.

Doskonalenie umiejętności zmiany postaw oraz zachowań poprzez stosowanie oraz przyjmowanie asertywnej krytyki.

Rozwijanie kompetencji z zakresu rozwiązywania konfliktów z zastosowaniem negocjacji i mediacji.

Doskonalenie umiejętności szukania inspiracji w innych – w celu rozwijania własnej kreatywności.

Kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów oraz uprzedzeń. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, uważności, empatii.

Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie.

Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.

Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji oraz miejsca.

Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji .

Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych zgodny z przyjętymi normami.

Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, wynikających z wielokulturowości.

Doskonalenie umiejętności organizowania swoich zachowań w określonym czasie, a także przewidywania ich konsekwencji.

Doskonalenie umiejętności dostrzegania konsekwencji zachowań wobec innych.

Stosowanie w praktyce sposobów rekompensowania wyrządzonych krzywd.

Rozwijanie umiejętności dokonywania zmian w myśleniu, postrzeganiu oraz rozumieniu świata.

KLASA IV

Doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat wczesnej identyfikacji zmian chorobowych we własnym ciele (np. wczesna identyfikacja zmian na skórze.)

w celu ochrony zdrowia.

Zastosowanie w praktyce umiejętności świadomego wyznaczania sobie celów.

Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określenie osobistego potencjału.

Zastosowanie w praktyce umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności , pilności.

Podejmowanie działań na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji -wolontariat.

Stosowanie w praktyce umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu osób.

Wykorzystywanie wiedzy na temat stereotypów do budowania pozytywnych relacji społecznych.

Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w dorosłym życiu i akceptowania stanów psychofizycznych związanych z tym okresem.

Poszerzanie wiedzy na temat innych kultur oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.

Doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat praw i obowiązków obywateli.

Wyrażanie własnego zdania na temat różnych problemów i uzasadniania go.

Zastosowanie w praktyce wiedzy dotyczącej selekcjonowania oraz krytycznej analizy informacji.

Poszerzanie wiedzy na temat różnych form poszukiwania pracy.

Doskonalenie kompetencji z zakresu uczestnictwa w rozmowach kwalifikacyjnych oraz wystąpień publicznych.

Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań.

Wykorzystanie w praktyce wiedzy dotyczącej bezpiecznego posługiwania się komputerem, jego oprogramowaniem oraz zasad bezpieczeństwa w sieci.

Wzmacnianie norm ograniczających zachowania ryzykowne oraz korygowanie błędnych przekonań na ich temat.

KLASA V

Rozwijanie postaw prozdrowotnych poprzez podejmowanie a także urzeczywistnianie działań na rzecz zdrowia.

Zastosowanie w praktyce umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem.

Doskonalenie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.

Propagowanie zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu w kontekście całego dalszego życia.

Zastosowanie w praktyce umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku oraz zaangażowaniu obydwu stron.

Podejmowanie działań nastawionych na różne obszary ludzkich problemów w kontekście udzielania pomocy (wolontariat).

Doskonalenie umiejętności nawiązywania relacji interpersonalnych w życiu prywatnym i zawodowym.

Utrwalanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji innych.

Utrwalanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływu rówieśników oraz mediów na zachowanie.

Wykorzystanie w praktyce wiedzy o różnicach kulturowych oraz doskonalenie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.

Utrwalanie umiejętności analizy norm społecznych.

Budowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron, zaufania do siebie.

Doskonalenie umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób satysfakcjonujący dla obydwu stron.

Wykorzystanie w praktyce umiejętności rozpoznawania , a także radzenia sobie

z niepożądanymi wpływami środowiska rówieśniczego, środków masowego radzenia sobie
z niepożądanymi wpływami środowiska rówieśniczego, środków masowego przekazu, reklamy.

Wzmacnianie norm redukujących ryzyko eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.

ANEKS DO PROGRAMU-WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Diagnoza czynników ryzyka oraz czynników chroniących w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Cieszynie na rok szkolny 2021/2022 w zakresie zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

1. W związku z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 STYCZNIA 2018 roku, w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii przeprowadziliśmy w naszej szkole diagnozę, której wyniki stały się podstawą dla niniejszego opracowania czynników ryzyka oraz czynników chroniących. W dalszych etapach prac niniejszy dokument posłużył do przygotowania propozycji działań edukacyjnych, informacyjnych, wychowawczych oraz profilaktycznych w ramach przeciwdziałania zjawisku narkomanii w naszej placówce.

2. Plan badań:

a. Analiza środowiska szkolnego.

b. Przeprowadzanie ankiet wśród (uczniów, wychowawców, rodziców).

c. Analiza dokumentacji pedagoga szkolnego, analizę zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, analizę dokumentacji szkolnej.

d. Konsultacji z nauczycielami i personelem szkoły.

e. Opracowanie wyników ankiet.

f. Analiza Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

g. Opracowanie diagnozy czynników ryzyka oraz czynników chroniących.

h. Opracowanie zaleceń(działań) do działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej oraz profilaktycznej.

3. Do zdiagnozowania środowiska szkolnego posłużyły:

- ankiety dla rodziców;

- obserwacji zachowań uczniów podczas przerw i lekcji;

-analizy dokumentacji szkolnej – dzienników lekcyjnych, zeszytów uwag, dziennika elektronicznego(alerty);

-wywiadów z rodzicami, uczniami,kuratorami, PCPR, psychoterapeutami (zaproszeni goście);

-konsultacji z nauczycielami, wychowawcami i personelem szkoły;

- wymiana informacji i doświadczeń z drugim pedagogiem szkolnym.

4. Analizując wyniki przeprowadzonej diagnozy, czynniki kontekstowe oraz wyniki analizy środowiska, dla zidentyfikowanych powyżej ryzyk opracowana została analiza:

a. Najistotniejsze czynniki ryzyka związane ze szkołą to:

- odrzucenie przez rówieśników;
- słaba więź ze szkołą;
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli, problem z emocjami);
- destrukcyjna grupa rówieśnicza;
- niepowodzenia szkolne;
- niska motywacja do osiągnięć, brak zaangażowania, brak celu, brak perspektyw;
- niewywiązywanie się z obowiązków szkolnych;
- brak odporności na stres, problemy;
- moda na zażywanie środków psychoaktywnych;
- niskie poczucie własnej wartości, niska samoocena;
- niezadowolenie ze swojego charakteru, wyglądu, spędzania wolnego czasu;
- nieumiejętność odmawiania.

b.Czynniki chroniące:

- brak społecznej akceptacji dla zachowań odbiegających od norm(wagary, wysoka absencja, brak motywacji do nauki, kłopoty wychowawcze) - monitoring;
- możliwość uzyskania wsparcia ze strony osób dorosłych w szkole (pedagog, wychowawca, nauczyciel);
- pozytywny stosunek do nauki w szkole;
- klimat w szkole i klasie;
- bogata oferta zajęć pozalekcyjnych, udział w zajęciach pozalekcyjnych(koła zainteresowań, wolontariat);
- uczestnictwo w akcjach, happeningach, warsztaty, prelekcje profilaktyczne, akcjach organizowanych przez samorząd szkolny;
- zajęcia integracyjne -możliwość budowania przyjaznych relacji z kolegami; wycieczki, ogniska;

-możliwość zdobywania pozytywnych doświadczeń i osiągnięcia sukcesów w ważnych zadaniach oraz podejmowania odpowiedzialności.

Wnioski:

1. Zauważono potrzebę kontynuowania działań w zakresie przeciwdziałaniu używaniu środków psychotropowych.
2. Zwrócono uwagę na potrzebę zwiększenia kontroli miejsc newralgicznych w szkole.
3. Zwrócono uwagę na potrzebę kontynuowania prelekcji, warsztatów ze specjalistami, organizowania happeningów, zapraszaniu gości na lekcje GDDW(świadectwa).
4. Zwrócono uwagę na potrzebę organizowania wspólnych wyjść klasowych, integracji oraz reintegracji klasowych.